

The Results of Developing Small-Muscle Readiness Using Group Creative Art Activities for Kindergarten 2 Students

Ubon Phonjan^{1*}, Suntree Dunma², & Pailin Bulan³

¹ Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Northern College Tak, Thailand

² Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Northern College Tak, Thailand

³ Department of Early Childhood Education, Faculty of Education, Northern College Tak, Thailand

* Corresponding Author E-mail: ubon.phonjan@northern.ac.th

Abstract

The objective of this research was to compare the readiness of fine motor skills among kindergarten students in the 2nd preparatory class at the Phop Phra Sub-district Municipality Child Development Center, supervised by the Office of Education, Religion, and Culture of Phop Phra Sub-district Municipality in Tak Province. The study focused on children aged 3 to 4 years, both male and female, who were enrolled in the 2nd preparatory class for the first semester of the 2025 academic year. The class consisted of 36 students, and the research was conducted over 8 weeks, meeting 3 days a week for 45 minutes each session, totaling 24 sessions. The research utilized a plan for organizing group creative art activities and an assessment form to evaluate students' fine motor skill development. The researchers analyzed the data using mean values, standard deviations, and the t-test for dependent samples. The findings revealed that the students in the 2nd preparatory class showed significant improvement in their fine motor skills after participating in the group creative art activities, with statistical significance at the .05 level. Upon analysis of the results, the average level of development in fine motor skills increased. Notable improvements were observed in readiness, dexterity, flexibility, control, and coordination between the eyes and hands, with all aspects trending upward.

Keywords: Small Muscles, Group Creative Art Activities, Kindergarten 2 Students

ผลการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม สำหรับเด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาล 2

อุบล ผลจันทร์^{1*}, สุนทรี ตูลมา² และไพรินทร์ บุหลัน³

1 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

2 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

3 สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

* Corresponding Author E-mail: ubon.phonjan@northern.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1 ห้องเรียน 36 คน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวม 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และแบบประเมินเพื่อการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาล 2 โดยคณะผู้วิจัยเป็นผู้ประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า เด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาล 2 หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีพัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง พบว่า ระดับพัฒนาการของการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อม ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นทุกด้าน

คำสำคัญ: กล้ามเนื้อมัดเล็ก , กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม, เด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาล 2

บทนำ

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะ การพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง ซึ่งวิธีที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ดีที่สุดก็คือ การศึกษาเพราะการศึกษา คือ เครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนดีและคนเก่ง เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับคำนิยามที่ว่า การศึกษาคือการเจริญงอกงาม (Education is growth) (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 13 พ.ศ. 2565-2569 : 1-9) ดังนั้น การส่งเสริมโอกาสและการวางรากฐานทางการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ประชาชน จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากดังความตอนหนึ่งในพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ 1 ธันวาคม 2546 ความว่า “ต้องพัฒนาอาชีพความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอาชีพ ไม่ใช่เพียงแต่ปลูกผัก ถั่ว งามให้หลานเฝ้าแต่เป็นเรื่องของความอยู่ดีกินดี ความรู้การศึกษาที่กล่าวว่า ต้องช่วยให้การศึกษาดีขึ้นเพราะ ถ้าการศึกษาไม่ดีคนไม่สามารถทำงานได้ การศึกษาต้องได้ทุกระดับถ้าพูดถึงระดับสูงหมายความว่านักวิทยาศาสตร์ชั้นสูง ถ้าไม่มีการเรียนชั้นประถม อนุบาล ไม่มีทางที่จะให้คนไทยขึ้นไปเรียนชั้นสูง หรือ

เรียนขั้นสูงไม่ดี ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่ดี เพราะขั้นสูงต้องมีรากฐานจากขั้นต่ำ ถ้าไม่มีก็เรียนขั้นสูงไม่รู้เรื่อง.” จากพระราชดำรัสดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การศึกษาในระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ ซึ่งเด็กคืออนาคตของชาติจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการเรียนรู้ที่ถูกต้องเด็กช่วงอายุ 0-6 ปี นับว่าเป็นช่วงวัยทองของพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก อันได้แก่ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากสมองของเด็กนั้นมีการเจริญเติบโตและพัฒนาอย่างรวดเร็วเด็กจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมในการเรียนรู้ทุกด้านเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งเด็กควรจะได้รับ การวางรากฐานให้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 9)

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2562 : 115-116) ได้กล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กปฐมวัยจะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารกแต่จะเป็นอัตราที่คงที่ ส่วนที่พัฒนามากได้แก่ วุฒิภาวะระบบประสาท ปรากฏมาในภาพของกล้ามเนื้อมัดต่างๆ จะแข็งแรงและทำงานประสานกันทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วสามารถทรงตัวได้ดีขึ้น อาจกล่าวแยกเป็น 2 ส่วนคือกล้ามเนื้อใหญ่ เด็กปฐมวัยจะมีอัตราการพัฒนาเป็นไปตามวัย เช่นเด็กอายุ 4 ปีจะสามารถเดินลงบันไดแบบสลับเท้าได้ดีกว่าเด็กอายุ 3 ปี หรือในการกระโดดเด็กอายุ 3 ปีจะกระโดดสองเท้าพร้อมกันเมื่อถึงอายุ 4 ปีจะสามารถกระโดดด้วยเท้าข้างเดียวและจะกระโดดสลับเท้าได้ เมื่ออายุ 5 ปีเป็นต้นไป การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น การยืน การเดิน การวิ่งการกระโดด การโยน การรับลูกบอล และการเตะลูกบอลเป็นธรรมชาติและความต้องการของปฐมวัย และกล้ามเนื้อเล็กโดยเฉพาะกล้ามเนื้อมือจะพัฒนามากเช่นกัน ในการวาดภาพตามแบบเด็กจะวาดรูปวงกลมได้ที่อายุ 3 ขวบ วาดรูปสี่เหลี่ยมได้ที่อายุ 4 ขวบ วาดรูปสามเหลี่ยมได้ที่อายุ 5 ขวบ การส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตา ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม เช่น การร้อย การตัดกระดาษ และการวาดภาพอย่างอิสระ

ปัจจุบันประเทศไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับปฐมวัยมากขึ้นเนื่องจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา การเรียนการสอนที่เน้นผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดความรู้ และเนื้อหาตามตำราและแบบฝึกหัด โดยละเลยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพ ประกอบกับสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยทุกด้านอย่างแท้จริง มุ่งที่จะเร่งให้เด็กเรียนเขียนและอ่าน ซึ่งผลการไม่ให้อิสระเด็กในการแสดงออกบังคับให้เด็กเขียนหนังสือ เป็นผลทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่เป็นไปตามพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ดังนั้นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพเพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป

การส่งเสริมพัฒนาการของกล้ามเนื้อเล็ก สำหรับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ การเล่นตามมุม กิจกรรมเกมการศึกษา และกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี (2563 : 199) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เช่น การหาดินน้ำมันหรือแป้งโดว์มาปั้นเล่น จัดหากระดาษฟู่กัน สีเทียน สีไม้ เพื่อวาดภาพระบายสี หรืออาจเปลี่ยนกิจกรรมการวาดภาพในกระดาษมาเป็นการใช้ไม้วาดบนพื้นดินพื้นทราย ในสนามหน้าบ้านก็ได้ หรือกิจกรรมการร้อยดอกไม้ด้วยก้านมะพร้าวซึ่งเด็กต้องมีสมาธิ นิ้วมือต้องจับให้มั่น ต้องใช้สายตาในการเสียบดอกไม้ หรือการหาเครื่องเล่นประเภทเสียบต่อ เช่น พลาสติกสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือและสายตาได้เหมือนกัน ลักษณะของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะบูรณาการในช่วงของกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ และการเคลื่อนไหวร่างกายในการควบคุมลำตัว แขน นิ้วมือให้ประสานสัมพันธ์กันกับการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานตามความต้องการของตนเอง (สรวงพร กุศลสง, 2562 : 114)

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม สามารถนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพราะการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยต้องอาศัยสิ่งเร้าที่อยู่ในรูปของสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย ซึ่งวัสดุเหล่านี้จะเป็นตัวสร้างความสนใจในการทำกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจา แสงมะลิ (2560 : 119-131) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีวิธีการจัดที่ต่างกัน การนำสื่อมาใช้ในกิจกรรมประเภทต่าง ๆ จึงมีหลายลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และสื่อที่จะนำมาใช้สำหรับจัดกิจกรรมทางศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ให้แก่เด็กปฐมวัย ได้แก่ วัสดุที่ซื้อมาด้วยราคาถูก วัสดุเหลือใช้ วัสดุท้องถิ่น อาทิ เช่น ใบไม้ กะลา เปลือกมะพร้าว ก้านมะพร้าว ใบมะพร้าว ก้านกล้วย ใบตอง ดอกไม้ที่มีในท้องถิ่นในอำเภอเมืองตาก ดอกอัญชัน ฟาง เปลือกหอย ดิน หิน ทราย กิ่งไม้แห้ง ฯลฯ หรืออาจเป็นเศษวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ซึ่งในท้องถิ่นจังหวัดตาก ที่สามารถหาได้ง่ายและมีความสะอาดปลอดภัยต่อเด็ก เหมาะแก่การนำมาจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มให้กับเด็กได้ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มาเป็นสื่อประกอบในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ให้แก่เด็ก ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สอดคล้องกับความสนใจ และความสามารถในการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ชั้นเตรียมอนุบาล 2 ได้เป็นอย่างดี เพราะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่让孩子ได้หยิบ จับ สัมผัส ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์งานศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม วัสดุประกอบหลักในการทำกิจกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การปั้น การขยำ การร้อย การวาด การโรย การบีบ การพิมพ์ภาพ การสลัดสี การฉีกปะ/ตัดปะ และตกแต่งต่อเติมด้วยวัสดุธรรมชาติ ได้แก่ ดอกไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ ตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กด้วยตนเอง เพื่อการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็ก มือ ฝ่ามือ และนิ้วมือให้ทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานต่อการเตรียมความพร้อมในการใช้มือได้อย่างคล่องแคล่วต่อไป กุลยา ตันติผลาชีวะ (2561 : 17-19)

จากความสำคัญดังกล่าวพบได้ว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเพื่อการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นเตรียมอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ยังคงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาโดยเร่งด่วน เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมส่งผลต่อการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็ก ผลจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม มีการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยเป็นไปอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม เพื่อการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็ก สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นเตรียมอนุบาล 2 ผลจากการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ในด้านการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นเตรียมอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะวิจัยความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็ก สำหรับเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 2 ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ญาณิศา บุญพิมพ์ (2561:75-79)

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก สำหรับเด็กชั้นเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

สมมติฐานการวิจัย

เด็กอนุบาลชั้นเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยรวมแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้หยิบ จับ สัมผัส ลงมือปฏิบัติสร้างสรรค์งานศิลปะที่เน้นการใช้มือ นิ้วมือ และสายตาให้สัมพันธ์กัน การใช้วัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นสื่อประกอบหลักในการทำกิจกรรมด้วยวิธีการ ตามลักษณะของวัสดุอุปกรณ์โดยเริ่มต้นจาก การร้อย การปัก การพับ การปั้นหรือขยำกระดาษ การฉีกปะ การตัด การวาด การระบายสีภาพด้วยสีไม้ หรือ สีโปสเตอร์ การติดสี การเป่าสีการสลัด และมีวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ เพื่อนำมาใช้ในการพิมพ์ภาพ ต่อเติมหรือนำมาประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกับวัสดุอุปกรณ์ อื่น ๆ ตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็กด้วยตนเอง เพื่อการพัฒนาของกล้ามเนื้อมัดเล็ก มือ ฝ่ามือ และนิ้วมือให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาของเด็กปฐมวัย ในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยจัดขึ้นตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นในช่วงของกิจกรรมเสริม (หลังเวลาเลิกเรียน) ต่อจากกิจกรรมเกมการศึกษาใช้เวลา 30 นาที มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม Astawa (2020); Kusolkomol & Chantana (2022); Potipatsa (2019); Ratcliffe, Reeve, & colls. (2011); O'Brien, & Kuhaneck (2019) ดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่การเรียนรู้ หมายถึง ครูนำเข้าสู่กิจกรรมโดยใช้เพลง คำคล้องจอง ปริศนาคำทาย และท่าทางกระตุ้นให้เด็กสนใจและสร้างความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นวางแผนการเรียนรู้ หมายถึง ขั้นตอนของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และครูแนะนำกิจกรรม สื่อวัสดุ/อุปกรณ์ พร้อมทั้งอธิบายวิธีทำ วิธีใช้สื่อวัสดุ/อุปกรณ์ ดำเนินกิจกรรม เด็กได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจว่าจะวางแผนการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์อย่างไร ในขั้นนี้ครูจะกระตุ้นให้เด็กคิดวางแผนโดยใช้คำถามปลายเปิดพุดกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น คิดหาคำตอบที่หลากหลาย คิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ด้วยตนเอง เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพราะเด็กได้สร้างผลงานศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มตามที่คิดวางแผนและออกแบบผลงานตามที่เด็กตั้งใจไว้เด็กจะเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่ม รู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันส่งผลต่อการได้มาซึ่งผลงานที่สวยงาม

ขั้นสรุปความรู้ หมายถึง ขั้นตอนที่เด็กได้สะท้อนความคิดในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ คิดเรียบเรียงขั้นตอนในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ด้วยตนเองและการเปิดโอกาสให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตนเอง ครูจดบันทึกคำพูดและเรื่องราวที่เด็กเล่าเกี่ยวกับผลงานกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ และนำผลงานไปจัดแสดง

ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มในบริบทปฐมวัยจึงเป็นการจัดประสบการณ์ศิลปะที่เด็กทำร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย/ทั้งชั้น โดยเน้นกระบวนการมากกว่าผลงาน เปิดโอกาสให้เด็กเลือกวัสดุ ทดลองวิธีทำ และสื่อสารแลกเปลี่ยนกับเพื่อน เช่น วาด-ระบายสี ปั้น ฉีก-ตัด-ปะ ร้อยวัสดุ พิมพ์ภาพ/ประทับลาย ซึ่งทำให้เกิดทั้ง “การใช้มืออย่างละเอียด” และ “ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม” ในเวลาเดียวกัน งานวิจัยไทยพบว่าเมื่อจัดชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กดีขึ้นหลายด้าน โดยเฉพาะงานศิลปะที่มีความซับซ้อนต่ำเหมาะสมวัยจะเห็นพัฒนาการเร็วกว่า ส่วนทักษะที่ต้องใช้อุปกรณ์/ความแม่นยำสูง เช่น

การใช้กรรไกร มักพัฒนาได้ช้ากว่าและต้องฝึกเฉพาะเพิ่ม นอกจากนี้หลักฐานเชิงวิจัยในไทยยังรายงานผลเชิงบวกของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อความสามารถด้านกล้ามเนื้อเล็ก (และบางงานพบผลร่วมต่อทักษะภาษา) สะท้อนว่าศิลปะเชิงกระบวนการเป็น “สื่อพัฒนา” ที่บูรณาการได้ทั้งมิติการเคลื่อนไหวมือ การรับรู้ และการสื่อสาร

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับเด็กเตรียมอนุบาล เพราะ (1) ให้เด็กลงมือทำจริงและใช้มือ-นิ้วหลากหลายรูปแบบ (2) สร้างแรงจูงใจผ่านความสนุกและการมีเพื่อนร่วมทำ (3) ครูสามารถปรับระดับความยากและความปลอดภัยได้เป็นขั้น (โดยเฉพาะงานกรรไกรควรมีการฝึกเฉพาะและกำกับใกล้ชิด) ส่งผลให้ความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็กพัฒนาอย่างเป็นระบบและเอื้อต่อการเรียนรู้ระยะต่อไป

แนวคิดการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็ก

ความพร้อมของกล้ามเนื้อเล็กในเด็กเตรียมอนุบาลเป็นฐานสำคัญของงานก่อนเขียน (pre-writing) และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องใช้การควบคุมมือ-นิ้ว เช่น จับดินสอ หยิบจับชิ้นเล็ก ร้อยวัสดุ ฉีก-ตัด-ปะ และ การใช้เครื่องมือพื้นฐาน โดยการพัฒนาไม่ได้เกิดจากการฝึกซ้ำแบบแยกส่วนเท่านั้น แต่ควรใช้กิจกรรมที่มีความหมายต่อเด็ก (meaningful activities) และไล่ระดับความยากจากง่ายไปยากอย่างปลอดภัยและเหมาะสม ซึ่งแนวทางด้านกิจกรรมบำบัดเด็กให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมที่ “จับต้องได้-มีแรงจูงใจ-ปรับระดับได้” เพื่อเสริมความคล่องแคล่ว ความแม่นยำ และการประสานตา-มือ ในเชิงหลักฐาน งานวิจัยไทยเกี่ยวกับศิลปะสร้างสรรค์กับกล้ามเนื้อเล็กชี้ว่า หลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กมีคะแนน/ระดับพัฒนาการด้านการจับสิ่งของ การทำงานศิลปะ การร้อยวัสดุ และการใช้กรรไกรเพิ่มขึ้นโดยรวม ขณะที่งานต่างประเทศเสนอว่าการฝึกทักษะเฉพาะ เช่น โปรแกรมทักษะการใช้กรรไกร ควรมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์กิจกรรม การจัดลำดับ/ไล่ระดับเส้นและรูปแบบการตัด และการฝึกอย่างเป็นระบบ เพื่อรองรับความแตกต่างรายบุคคล รวมถึงงานเชิงศิลปะ (เช่น collage) ที่เน้นการฉีก-ตัด-ปะและการจัดวาง ช่วยกระตุ้นการทำงานของมือและการประสานตา-มือ อันเป็นหัวใจของ fine motor ในเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ งานไทยที่ใช้กิจกรรมท้องถิ่น/ศิลปะจากวัสดุธรรมชาติยังสะท้อนว่ากิจกรรมเชิงศิลปะสามารถออกแบบให้สอดคล้องบริบทชุมชนและส่งเสริมกล้ามเนื้อเล็กได้

ดังนั้น การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถบังคับใช้กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือโดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การระบายสี การตัด การฉีกปะ การขยำหรือการปั้น การสลัดสี การสานกระดาษ การเขียนโดยไม่ออกนอกเส้นที่กำหนดให้ความสามารถในการบังคับใช้กล้ามเนื้อเล็ก นิ้วมือและตากับมือให้สัมพันธ์กัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ (1) ความสามารถบังคับใช้กล้ามเนื้อเล็ก เป็นความสามารถในการบังคับใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือและมือได้โดยขึ้นอยู่กับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ในแต่ละกิจกรรมที่กำหนดขึ้น เช่น การระบายสี การตัด การสาน การปั้น การขยำ ฯลฯ โดยไม่ออกนอกเส้นที่กำหนดให้ และ (2) การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ เป็นการใช้มือและมือในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มร่วมกันกับการมองเห็น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตการวิจัย เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 2-3 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตในการวิจัย

1. ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวมทั้งสิ้น 60 แผน

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ในการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กชั้นเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี โดยใช้เนื้อหาในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม จำนวน 12 หน่วยการเรียนรู้ (12 สัปดาห์) หน่วยที่ 1 กลางวัน กลางคืน หน่วยที่ 2 ของเล่นน่ารัก-ของใช้แสนสวย หน่วยที่ 3 ฉันทน์ฤดูหนาว หน่วยที่ 4 บุคคลที่ควรรู้จัก หน่วยที่ 5 วันพ่อ หน่วยที่ 6 เวลา หน่วยที่ 7 วันขึ้นปีใหม่ หน่วยที่ 8 ต้นไม้ที่รัก หน่วยที่ 9 อาหารแสนอร่อย หน่วยที่ 10 สัตว์บก หน่วยที่ 11 สัตว์น้ำ หน่วยที่ 12 โลกสวยด้วยมือเรา

3. ตัวแปรที่นำมาวิจัย คือ ตัวแปรต้น ได้แก่ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับ เด็กชั้นเตรียมอนุบาล อายุ 2-3 ปี

เครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม และแบบประเมินการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็ก

2. หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 ท่าน โดยแบบประเมินคุณภาพของแผนฯ แบบมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยคุณภาพอยู่ในระดับมากขึ้นไป (3.51 ขึ้นไป) พบว่า ทุกแผนฯ ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และแบบประเมินการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการหาความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามเกณฑ์เฉลี่ย .50 ขึ้นไป จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (.60 – 1.00)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินพัฒนาการของความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กก่อนการทดลอง
2. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม
3. ประเมินผลการพัฒนาการของความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนพัฒนาการของความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กหลังการทดลองด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t - test for Dependent Samples)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลพบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก โดยรวมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลังการจัดกิจกรรม

ศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ส่งผลให้เด็กปฐมวัย ชั้นเตรียมอนุบาล 2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล พบพระ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก มีความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา อยู่ในระดับดี สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 2 หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 41.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าเด็กมีพัฒนาการดีขึ้นครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวละเอียดของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจน

ประเด็นสำคัญแรก ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจอธิบายได้จากลักษณะของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมือและนิ้วซ้ำ ๆ ผ่านการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การวาด ระบายสี ปั้น ตัด ปะ และประดิษฐ์ผลงาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและประสบการณ์ตรง แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget ที่ชี้ว่าเด็กวัยก่อนปฏิบัติการจะพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้ดีเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม (Piaget, 1964)

ประเด็นที่สอง ผลการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน สะท้อนว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มิได้พัฒนาเพียงความแข็งแรงหรือความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อมัดเล็กเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างการควบคุมการเคลื่อนไหวและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของทักษะก่อนการเขียน (pre-writing skills) งานของ O'Brien และ Kuhaneck (2019) อธิบายว่า กิจกรรมศิลปะที่ออกแบบอย่างเหมาะสมสามารถกระตุ้นระบบประสาท-กล้ามเนื้อ ทำให้เด็กเกิดการควบคุมการเคลื่อนไหวที่แม่นยำยิ่งขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับแนวคิดด้านกิจกรรมบำบัดเด็กปฐมวัยที่เน้นการใช้กิจกรรมเชิงความหมายเป็นเครื่องมือพัฒนา fine motor skills

ประเด็นที่สาม ลักษณะการจัดกิจกรรม “เป็นกลุ่ม” มีส่วนสำคัญต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากบรรยากาศการทำงานร่วมกับเพื่อนช่วยเพิ่มแรงจูงใจและความสนใจของเด็ก เด็กได้เรียนรู้จากการสังเกต การเลียนแบบ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky เรื่องการเรียนรู้ทางสังคมและเขตพัฒนาการใกล้ชิด (Zone of Proximal Development) ซึ่งระบุว่า เด็กจะพัฒนาได้ดียิ่งขึ้นเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีประสบการณ์มากกว่า (Vygotsky, 1978) การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มจึงไม่เพียงพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก แต่ยังส่งเสริมทักษะทางสังคมควบคู่กันไป

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่รายงานว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยตอนต้นที่ต้องการประสบการณ์การเคลื่อนไหวอย่างหลากหลายและเป็นธรรมชาติ (Clements & Sarama, 2014) ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีคุณค่าสำหรับการเตรียมความพร้อมด้านพัฒนาการของเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 2

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า “การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม” ดังภาพที่ 1 ทำหน้าที่เป็นกลไกการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบและรอบด้าน โดยเฉพาะในเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 2 ซึ่งการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับเพื่อน ช่วยกระตุ้นการใช้มือและนิ้วอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับแรงจูงใจทางสังคม ส่งผลให้เกิดพัฒนาการพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น ความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา องค์ความรู้ใหม่นี้เน้นว่า ความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กไม่ได้เกิดจากการฝึกเฉพาะทักษะเพียงลำพัง แต่เกิดจากการบูรณาการกิจกรรมศิลปะกับบริบทการเรียนรู้แบบกลุ่ม ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาเชิงองค์รวมและสามารถยกระดับการเตรียมความพร้อมก่อนการเขียนและการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม

นอกจากนี้ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเป็นกลไกหลักในการพัฒนาความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงร่วมกับเพื่อน ช่วยกระตุ้นการใช้มือและนิ้วอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับแรงจูงใจและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ส่งผลให้เด็กพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กได้ครบทั้งด้านความคล่องแคล่ว ความยืดหยุ่น การควบคุมการเคลื่อนไหว และการประสานมือกับตา องค์ความรู้นี้ชี้ให้เห็นว่า การเตรียมความพร้อมด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กควรเน้นกิจกรรมศิลปะเชิงบูรณาการแบบกลุ่ม มากกว่าการฝึกทักษะแยกส่วน เพื่อวางรากฐานการเรียนรู้ในระดับต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า เด็กมีความสนใจ มีความสนุกสนาน กระตือรือร้น และตื่นตัวในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มเป็นอย่างดี และมีความสนใจซักถามถึงชิ้นงานที่จะทำในวันต่อไปว่าวันพรุ่งนี้เด็ก ๆ จะได้ทำประดิษฐ์อะไรอีก ครูจึงควรจัดกิจกรรมที่ทำในแต่ละวันเป็นกิจกรรมใหม่ไม่ซ้ำกัน
2. ในขณะเด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ครูควรให้เด็กได้ปฏิบัติอย่างอิสระด้วยตนเองเด็กจะเกิดการเรียนรู้เทคนิค และวิธีการสร้างผลงานเพื่อให้ได้ผลงานออกมาสวยงามตามความต้องการ เช่น การทำกิจกรรม “หยดสีภาพสวย” เป็นต้น
3. ครูปฐมวัยควรนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มไปใช้เป็นกิจกรรมประจำสัปดาห์ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมของกล้ามเนื้อมัดเล็กอย่างต่อเนื่อง
4. ควรออกแบบกิจกรรมศิลปะให้หลากหลายและไล่ระดับความยากง่ายตามพัฒนาการของเด็ก โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความเหมาะสมตามวัย
5. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ และการพัฒนาครู เพื่อให้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
6. ผู้บริหารควรมีนโยบายหรือกำหนดแนวทางในการพัฒนา และส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มสำหรับครู และบุคลากรทางด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้นโยบายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมและรอบด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มโดยใช้รูปแบบการวิจัยที่มีกลุ่มควบคุม หรือการวัดก่อน-หลังหลายช่วงเวลา เพื่อเพิ่มความชัดเจนของผลเชิงสาเหตุ
2. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในบริบทพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลและเพิ่มการอ้างอิงเชิงทั่วไป
3. ควรศึกษาผลของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ ควบคู่กัน เช่น ภาษา การคิดสร้างสรรค์ หรือทักษะทางสังคม เพื่อเห็นผลเชิงองค์รวมของการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2561). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส.
- ญาณิศา บุญพิมพ์. (2560). การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย. ปริญญานิพนธ์ ก.ศม. (การศึกษาปฐมวัย)
- เบญญา แสงมะลิ. (2560). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รุ่งรวี กนกวิบูลย์ศรี. (2563). อนุบาล 2 แล้วยังเขียนหนังสือไม่ค่อยได้. นิตยสารรักลูก, 30(357) : 199.
- สรวงพร กุศลส่ง. (2563). สุนทรีย์ภาพทางศิลปะระดับปฐมวัย. เพชรบูรณ์ : ดิถีการพิมพ์.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2559). การวัดและการประเมินแนวใหม่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- Astawa, I. M. S. (2020). *Techniques of developing fine motor skill through art collage activities* (paper). Atlantis Press.

- Clements, D. H., & Sarama, J. (2014). *Learning and teaching early math: The learning trajectories approach* (2nd ed.). Routledge.
- Kusolkamol, P., & Chantana, S. (2022). *Ability development in using fine-motor skills of early childhood through creative art activities. Journal of Buddhistic Sociology, 7*(3).
- O'Brien, J. C., & Kuhaneck, H. (2019). *Case-Smith's occupational therapy for children and adolescents* (8th ed.). Elsevier.
- O'Brien, J. C., & Kuhaneck, H. (Eds.). (2019). *Case-Smith's occupational therapy for children and adolescents* (8th ed.). Elsevier.
- Piaget, J. (1964). Development and learning. *Journal of Research in Science Teaching, 2*(3), 176–186.
- Potipatsa, G. (2019). การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น [Promoting early childhood development using local wisdom]. *วารสารสุขภาพ/สาธารณสุขในฐานข้อมูล ThaiJO/ThaiDJ*.
- Ratcliffe, I., Reeve, R., & colls. (2011). *Development of a scissors skills programme for Grade 0 learners* (article). *South African Journal of Occupational Therapy, 41*(2).
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.